

Göteborgs kommun
utbildningsforvaltningen@educ.goteborg.se
fredrik.johansen@educ.goteborg.se

Beslut för gymnasieskola med introduktionsprogram

efter tillsyn i Schillerska gymnasiet 3 i Göteborgs
kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att vid vite av 1 200 000 kr kronor senast den **16 december 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Göteborgs kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av vitet.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5a och 8 §§ skollagen; Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektorns ansvar)
- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elever skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och att insatserna utvärderas.
- Rektorn ska se till att ansvariga på skolan skyndsamt utreder elevens behov av särskilt stöd, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Samråd ska under utredningen ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat, trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska följa upp och dokumentera skolenhetens kunskapsresultat samt arbete för trygghet och studiero.
- Rektorn ska utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumentera dessa.
- Rektorn ska planera för genomförandet av de beslutade utvecklingsåtgärderna och genomföra dessa samt se till att planeringen och åtgärderna dokumenteras för den enskilda skolenheten.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den **16 december januari 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elever på introduktionsprogram får en utbildning som är planerad så att eleven förbereds för arbete eller studier. (17 kap. 3-7 §§ skollagen)

Åtgärder

- Huvudmannen ska se till att elever på introduktionsprogrammet individuellt alternativ får en utbildning som bedrivs i form av heltidsstudier, om inte eleven begärt att utbildningens omfattning minskas och huvudmannen finner att det finns särskilda skäl härför.
- Huvudmannen och rektorn ska se till att för alla elever på introduktionsprogram upprättas individuella studieplaner med det innehåll som framgår av författningarna. Därvid ska elevernas studier i grundskolans ämnen och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen anges.

Bedömning

Skolinspektionen tillsyn visar att det inte bedrivs något systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten. Rektorn gör varken uppföljningar och analyser av skolenhetens samlade resultat eller efterfrågar eventuella analyser av undervisningen från lärarna. Skolenheten saknar dokumenterade planeringar av utvecklingsinsatser och det framkommer att eventuellt genomförda insatser inte följs upp och utvärderas. Då skolenheten inte haft något systematiskt kvalitetsarbetet under lång tid är detta allvarligt och har sannolikt försvårat rektorns möjligheter att identifiera brister och utvecklingsbehov i verksamheten.

I tillsynen har det även framkommit att merparten av eleverna har stora stödbehov. Flera av dem får sina stödbehov tillgodosedda men det är samtidigt många elever vid skolenheten som inte får stöd i form av extra anpassningar. Vidare framkommer det i utredningen att skolan inte arbetar på sådant sätt att rektorn, när det blir aktuellt, ser till att elevers stödbehov utreds, för att därefter eventuellt besluta om stödåtgärder med tillhörande åtgärdsprogram. Därmed saknar skolan den systematik i stödarbetet som krävs för att försäkra sig om att faktiska stödåtgärder vidtas och får avsedd effekt. Med avsaknad av åtgärdsprogram hindras även eleverna möjligheten att överklaga eventuella stödinsatser. Även bristerna i stödarbetet har förekommit under lång tid, vilket är allvarligt och sannolikt haft en negativ inverkan på elevernas möjlighet att nå kunskapskraven.

Dessutom har det framkommit i tillsynen att elever på individuellt alternativ inte får en utbildning som motsvarar heltidsstudier, vilket strider mot författningarnas krav.

Föreläggande vid vite**Extra anpassningar och särskilt stöd***Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionens tillsyn visar att arbetet med extra anpassning och särskilt stöd på Schillerska gymnasiet 3 inte följer skollagens krav. Vad gäller bristerna i arbetet med att

ge elever stöd i form av extra anpassningar har det framkommit att lärare som undervisar på språkintruktionsprogrammet inte hinner anpassa undervisningen och ge sådant stöd till alla elever som har behov av det. Vidare har det framkommit att eleverna inte ges studiehundledning på modersmålet i den omfattning de behöver. Det finns inte heller något gemensamt arbete på skolan med att säkerställa att extra anpassningar genomförs eller att de haft avsedd effekt. Vad gäller bristerna i skolans arbete med att uppmärksamma och utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd har det framkommit att skolenheten saknar strukturer även för detta. Skolan har inga rutiner för lärarna att rapportera till elevhälsan i de fall extra anpassningar inte fått avsedd effekt och elevers behov av särskilt stöd kan behöva utredas. Rektorn har inte heller efterfrågat denna information. I vissa fall har lärare ändå informerat elevhälsan om att anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningens ram inte är tillräckligt för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven. Trots detta och trots att flertalet elever på skolenheten får betyget F i merparten av de ämnen de läser har inga utredningar om behov av särskilt stöd genomförts.

Skolan behöver därför se över sina rutiner och sitt arbetssätt för att säkerställa att alla elever som har behov av och rätt till extra anpassning och särskilt stöd får det. I detta ingår även att erbjuda studiehundledning på modersmålet i den omfattning som eleverna behöver det. Om en elevs behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt, eller inte utreds alls, riskerar eleven att bli utan det särskilda stöd som denne har rätt till enligt skollagen. Utan en utredning är det också svårt för lärare och rektor att veta att eventuella åtgärder som sätts in verkligen är adekvata och motsvarar elevens behov och därmed hjälper eleven.

Rättslig reglering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska också utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och det ska tillgodose framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 8 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Av gymnasieförordningen framgår att elev ska få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Om det finns särskilda skäl, får en elev som har rätt till modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett

annat språk än modersmålet ges studiehandledning på det språket istället för modersmålet.

Bakgrundsinformation

Eleverna vid skolenheten är indelade i tre spår/grupper. En av grupperna består av elever som läser individuellt alternativ. Undervisningen för eleverna i denna grupp bedrivs ofta enskilt eller i mindre elevgrupper. En annan elevgrupp vid skolenheten består av 14 elever på språkintrödn som skolan bedömt behöver mer stöd. För den större delen av elever på språkintrödn sker dock undervisningen i större grupper om cirka 20 elever i vardera. De undervisas av en lärare i respektive grupp. Vid Skolinspektionens granskning av skolenhetens betygskatalog framkommer att merparten av eleverna får betyget F i merparten av ämnena de läser.

Skolinspektionens utredning avseende extra anpassning

Skolinspektionens utredning visar att elever i de större undervisningsgrupperna på språkintrödn inte ges de extra anpassningar som de behöver. Lärarna berättar under intervjun att förkunskaperna hos eleverna i dessa grupper skiljer sig mycket åt. Detta och gruppernas storlek innebär att de inte hinner anpassa undervisningen och stödja alla elever i den omfattning som de behöver, säger lärarna. En av lärarna som undervisar elever i dessa grupper berättar att hen haft enskild undervisning vid ett fåtal tillfällen med ett fåtal elever. I övrigt har stödet till eleverna begränsats till att lärarna så långt det är möjligt anpassat sin "vanliga" undervisning. Av intervju med elevhälsan framgår att specialpedagogen inte fått något uppdrag att stötta lärarna med att ge extra anpassningar. Lärare som undervisar i de större grupperna på språkintrödn har efterfrågat detta men det har inte blivit av, berättar specialpedagogen. Elevhälsan uppger vidare att det sällan kommer på tal att dokumentera och följa upp anpassningar inom undervisningen och att man på skolenheten inte pratar om extra anpassningar på det sättet som i skollagen. I intervju bekräftar även lärarna att de, elevhälsan och rektorn inte på något systematiskt sätt följer upp huruvida eventuella extra anpassningar har genomförts och om de har avsedd effekt.

På Skolinspektionens skriftliga fråga inför tillsynen om vilka extra anpassningar eleverna får och hur dessa följs upp anger rektorn att extra anpassningar ges i form av skärmar för elever med koncentrationssvårigheter och tydliga lektionsupplägg. Någon redogörelse för hur extra anpassningar följs upp på skolenheten görs inte.

Därtill berättar de intervjuade lärarna att det under flera år saknats tillgång till studiehandledare på modersmålet. De menar att många elever som inte nått kunskapskraven i deras ämnen nog hade kunnat göra detta om de hade fått visst stöd på sitt modersmål under lektionerna. Nyligen har emellertid rektorn sett till att elever får studiehandledning på dari och på en av de lektioner Skolinspektionen besöker fick en grupp elever ett aktivt sådant stöd. I intervju berättar rektorn att han nyligen också ordnat tillgång till studiehandledning på arabiska. Dock är detta inget stöd som ges under lektionstid. Rektorn berättar vidare att det är flera elever som är i behov av studiehandledning på somaliska men att eleverna inte har tillgång till det.

Skolinspektionens utredning avseende särskilt stöd

Skolinspektionens utredning visar vidare att ansvariga på skolan inte skyndsamt utreder elevers behov av särskilt stöd om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Vid intervju med lärarna och elevhälsan berättar de att det inte finns någon rutin på skolenheten för att rapportera till elevhälsan om en elev riskerar att inte nå kunskapskraven. Det framkommer vidare att rektorn inte heller har efterfrågat något sådan information. På Skolinspektionens fråga till rektorn härom bekräftar han att det inte finns någon formaliserad process på skolenheten om vad lärarna ska göra om de märker att elever, trots att anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen under en längre tid genomförts, fortfarande riskerar att inte nå målen. Han bekräftar vidare att elevhälsan inte gör utredningar om behov av särskilt stöd och att det inte skrivs några åtgärdsprogram på skolenheten. Orsaken till detta uppges vara bland annat begränsad tillgång till specialpedagog. Han uppger att han dock betraktar de små grupperna som en form av särskilt stöd.

Vid granskning av skolenhetens betygskatalog framkommer att merparten av eleverna får betyget F i merparten av ämnena de läser. De intervjuade lärarna berättar att många av eleverna de undervisar läser om samma ämnen som de tidigare fått betyget F i. Vidare berättar lärarna att de allra flesta av eleverna i en av undervisningsgrupperna inte nådde kravnivån på de senaste nationella proven i ett ämne. Ovanstående har dock inte lett till att rektorn sett till att elevernas eventuella stödbehov utreds eller att eleverna fått några stödinsatser och åtgärdsprogram, uppger lärarna. En del av dessa elever som inte nått målen får nu undervisning i den mindre språkintröktgruppen där lärartätheten är relativt hög och där lärarna uppger att de har relativt goda förutsättningar att stödja eleverna i undervisningen.

Bland eleverna i de större språkintröktgrupperna har många fått betyget F i ett eller flera ämnen och läser nu om samma ämnen. Lärarna som undervisar dessa elever under innevarande termin uppger under intervjun att det, med knappt två månader kvar av terminen, ser ut som att de allra flesta elever kommer få betyget F igen. Lärarna berättar att de i samtal med elevhälsan tagit upp vissa elevärenden och tryckt på att deras anpassningar i undervisningen inte räcker och att det behöver utredas vilka andra stödinsatser som eleverna kan behöva. Men detta har inte lett till att elevernas stödbehov utreds, eller att eleverna på något annat sätt fått mer stöd än det lärarna kunnat ge i sin undervisning, berättar de. Elevhälsan bekräftar under intervju att de inte gjort några utredningar av särskilt stöd för eleverna på denna skolenhet. Elevhälsan och lärarna berättar vidare att det inte skrivs några åtgärdsprogram för skolenhetens elever eller att det finns några tillfällen då specifika stödinsatser följs upp.

På frågor till rektorn vilket särskilt stöd eleverna vid skolenheten får har han uppgett att hela undervisningen för den lilla gruppen på språkintrökt är att beteckna som särskilt stöd. Här undervisar två lärare 14 elever och de beskriver att de har möjlighet att ge eleverna mer stöd i undervisningen än vad som tidigare var fallet. Dessa lärare, samt lärarna som undervisar eleverna på individuellt alternativ, uppger att de på olika sätt försöker stödja eleverna i undervisningen men att arbetet inte följer skollagens krav på att stödbehov ska utredas, åtgärdsprogram ska utarbetas och att åtgärder ska följas upp och utvärderas. Att arbetet inte följer dessa krav på systematik och rättssäkerhet

bekräftas av lärarna som undervisar eleverna på språkintrödnktion i de större grupperna.

I intervju med rektorn respektive elevhälsan framkommer att Schillerska gymnasiet 3 i stort sett saknat tillgång till specialpedagog under flera år. En kort tid innan tillsynen har skolenheten emellertid fått tillgång till en annan specialpedagog men denna kommer framförallt att arbeta mot elever vid gymnasiets andra enheter. Det stöd som eleverna fått från elevhälsan har främst handlat om kuratorsstöd rörande den sociala situationen för elever på språkintrödnktion.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det av särskilda skäl inte är obehövtigt.

Göteborgs kommuns verksamhet vid Schillerska gymnasiet 3 uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen har, som framgår ovan, vid tillsynen kunnat konstatera omfattande brister inom skolans arbete med extra anpassning och särskilt stöd. Utredningen har bland annat visat att lärare inte alltid har möjlighet att ge stöd i form av extra anpassningar samt att skolan saknar ett fungerande arbete för att uppmärksamma, uppmärksamma och skyndsamt utreda om elever har behov av särskilt stöd.

Av tillsynen framgår att bristerna förelegat under åtminstone flera läsår. Det är högt sannolikt att dessa brister haft en negativ inverkan på elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. De elever som drabbas av bristerna är framför allt sådana som får betraktas som särskilt utsatta. Det är således angeläget att bristerna inom detta centrala område snarast rättas till.

Med hänsyn till att bristernas allvar de konsekvenser bristerna redan fått och framöver riskerar att få för eleverna samt den tid under vilken bristerna fortgått bedömer Skolinspektionen att bristerna är sådana att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen med utbildningen. Eftersom det av särskilda skäl inte kan anses obehövtigt, ska Skolinspektionen därför förena föreläggandet i denna del med vite.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte ser till att det bedrivs något systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten och konstaterar att detta även varit fallet under tidigare

läsår. Rektorn sammanställer och analyserar inte kunskapsresultaten. Och lärarna har inte heller fått i uppdrag att analysera sin undervisning och bidra till en analys av skolenhetens samlade resultat. Det framkommer vidare att det inte finns något skolenhetsgemensamt forum för lärarna att utbyta erfarenheter från undervisningen. Då är det än viktigare att rektorn informerar sig om vilka pedagogiska diskussioner och eventuella analyser av undervisningen som lärarna gör inom respektive arbetslag. Det har dock framkommit i utredningen att rektorn inte gör det. Därmed riskerar rektorn att missa brister och utvecklingsområden i skolenhetens undervisning som kräver att verkningsfulla insatser vidtas. Likaså riskerar rektorn att missa goda exempel som skulle kunna spridas inom skolenheten.

Tillsynen visar dessutom att rektorn inte har fattat några beslut om att enhetsövergripande utvecklingsinsatser ska bedrivas eller att enhetens arbete ska riktats mot några specifika fokusområden. Då denna systematik saknats även under tidigare läsår finns inga uppföljningar och utvärderingar av hur eventuellt genomförda insatser genomförts och inverkat på skolenhetens utveckling. De enkäter med fokus på trygghet och trivsel som skolenhetens elever besvarat har förvisso sammanställts för hela gymnasieskolan, men någon analys av resultaten på skolenhetsnivå har inte gjorts. Sammantaget bedömer därför Skolinspektionen att det systematiska kvalitetsarbete som bedrivs vid Schillerska gymnasiet 3 strider mot författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det vid skolenheten genomförs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Skolinspektionens utredning

I tillsynen framkommer det att rektorn inte följer upp skolans kunskapsresultat, vilket visat sig vid granskning av skolans dokument samt i intervjuer med berörda grupper på skolan. Inför tillsynen har Skolinspektionen begärt att huvudmannen skickar in skolenhetens aktuella dokumentation över det systematiska kvalitetsarbetet. Huvudmannen har då skickat in ett dokument med en sammanställning av elevernas genomströmning på de olika introduktionsprogrammen. I dokumentet finns ingen sammanställning av satta betyg eller analyser av undervisningen och resultaten. Huvudmannen har också skickat in dokumentet "Verksamhetsplan 2018/19 skolenhet Schillerska gymnasiet 3". Inte heller i detta dokument finns några sammanställningar av kunskapsresultat och heller inga analyser av vad som behöver utvecklas i undervisningen. Skolinspektionen har också inför tillsynen bett rektorn att besvara ett antal skriftliga frågor. På frågan om och hur skolans resultat följs upp har rektorn inte svarat någonting.

När Skolinspektionen senare besöker skolan berättar rektorn under intervjun att han inte fokuserat på uppföljningar. Han säger att hans fokus istället varit att träffa elever för att på så sätt få information om hur de upplever sin situation i skolan. Enligt de intervjuade lärarna har skolan inte några specifika fokusområden som deras gemensamma arbete ska riktas mot. Lärare från skolenhetens olika arbetslag uppger att skolan inte bedriver något arbete för att följa upp elevernas resultat och att det åtminstone inte skett under de senaste tre läsåren. De säger att de inte fått något uppdrag från rektorn att följa upp och analysera sin egen undervisning och de sätta betygen. Rektorn har inte heller sett till att lärarna fått möjlighet att följa upp och analysera undervisningen och resultaten inom programarbetslagen eller resultaten inom skolenheten, uppger lärarna. Vidare säger lärarna att rektorn aldrig gör lektionsbesök eller att de på annat sätt märkt att rektorn informerar sig om vad som sker i undervisningen eller vad som kommer fram från de diskussioner om pedagogiska frågor lärarna har i olika forum.

I tillsynen framkommer det att skolenhetens elever även undervisas av en del lärare som tillhör andra skolenheter och därmed inte ingår i något av arbetslagen för Schillerska gymnasiet 3. Lärarna berättar dock att samverkan kring undervisningen inte sker mellan alla lärare som undervisar skolenhetens elever utan sker endast inom respektive arbetslag. På arbetslagsmötena har de återkommande diskussioner om frågor som rör undervisningen och hur den kan utvecklas, men rektorn har inte efterfrågat någon information om detta, säger lärarna. Lärarna ges inte heller möjlighet att delta i skolenhetsgemensamma återkommande pedagogiska diskussioner och uppföljningar av undervisningen.

Elever som på språkintröduktion är indelade i olika undervisningsgrupper och de olika grupperna undervisas och betygssätts i vissa fall av olika lärare men i samma grundskoleämnen. Vid granskning av skolans betygs katalog framkommer det att det skiljer sig mycket mellan betygen lärarna som undervisar olika elevgrupper satt i samma ämne. I intervjuer med lärare och rektor ges viss förklaring till detta i och med att grupperna eventuellt har nivågrupperats till viss del utifrån elevernas språkkunskaper. Några lärare berättar under intervju att de uppmärksammat uppenbart felaktig betygssättning i vissa fall och påpekat detta för rektorn. Lärarna och rektorn uppger emellertid att betygssättning inte heller är ett område som har följts upp och analyserats. Detta, eller andra indikationer på att utvecklingsinsatser inom området betyg och bedömning krävs, har dock inte föranlett rektorn att ha betygssättningar med lärarna eller att insatser vidtagits för att ge lärare som undervisar och betygssätter skolenhetens elever förutsättningar att förebygga och säkerställa att betygssättningen blir likvärdig.

Det framkommer vidare i tillsynen att rektorn inte heller följer upp resultatet av ett eventuellt arbete för att skapa trygghet och studiero. På den skriftliga fråga som rör uppföljning av värdegrundsarbetet har rektorn inte svarat någonting och i nämnda verksamhetsplan för läsåret 2018/19 redovisas endast enkätresultat för hela Schillerska gymnasiet och således ingen specifik information om hur eleverna vid skolenhet 3 svarat. I intervjuer med elever och lärare berättar de att en del av eleverna, men långt ifrån alla, fått besvara enkäter med frågor om trygghet och trivsel. I kontakt med Göteborgsregionen (GR) har Skolinspektionen fått ta del av resultatet från den enkät

GR skickat ut till elever vid Schillerska gymnasiet 3 under våren 2018. Det är dock bara knappt hälften av skolenhetens elever som besvarat denna enkät. Genom granskning av dokument som Skolinspektionen fått in från huvudmannen i samband med regelbundna kvalitetsgranskningar av Schillerska gymnasiet två andra skolenheter framkommer det att elever på språkintrouktion under våren 2018 besvarat en skolgemensam enkät som bland annat innefattat frågor om trygghet och trivsel. I intervjuer har Skolinspektionen frågat rektorn om han följer upp resultatet av värdegrundsarbetet för skolenheten och rektorn har då svarat att han inte gör uppföljningar av skolans arbete.

Tillsynen visar även att rektorn inte beslutar om nödvändiga utvecklingsinsatser. Lärarna säger i intervju att rektorn inte bedriver något kvalitetsarbete vid skolan. På Skolinspektionens följdfrågor om rektorn sätter upp mål för verksamheten, beslutar om utvecklingsinsatser och om personalen och rektorn följer vilka resultat ett eventuellt arbete har gett svarar lärarna att rektorn inte gör något av dessa saker. På ytterligare frågor om detta arbetsområde berättar lärarna och elevhälsan att de inte getts möjlighet att analysera resultatet och medverka i framtagandet av eventuella skolenhetsövergripande åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten och skapa en trygg miljö för eleverna. Inför tillsynen har Skolinspektionens skriftlig bett rektorn att beskriva vilket utvecklingsarbete som genomförts vid skolenheten under det senaste året samt motivera varför just dessa arbeten prioriterats. Rektorn har då svarat att samtliga skolenheter vid Schillerska gymnasiet fokuserat på kollegialt lärande men utan att ge någon motivering till vad i en eventuell analys av resultaten som motiverar att detta ska prioriteras. Även i ovan nämnda verksamhetsplan ges det skolövergripande arbetet med kollegialt lärande som exempel på utvecklingsarbete, men det ges varken någon beskrivning av hur skolans fokus på detta ska omsättas i praktiken eller vad i skolenhetens analys av sin verksamhet som motiverar detta fokus.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det av särskilda skäl inte är obehövligt.

Göteborgs kommuns verksamhet vid Schillerska gymnasiet 3 uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen har, som framgår ovan, kunnat konstatera omfattande brister inom skolans systematiska kvalitetsarbete. Det har under flera år inte genomförts några uppföljningar av resultaten och någon systematisk analys av skolenhetens samlade

arbete. Bristerna i skolans systematiska kvalitetsarbete får därför betecknas som allvarliga.

Den avsaknad av kännedom av verksamheten som ett bristande systematiskt, kontinuerligt kvalitetsarbete medför innebär att skolan saknar möjligheter att sätta in välgrundade, relevanta åtgärder för att säkerställa att verksamheten utvecklas samt bedrivs i enlighet med kraven i skollagen och andra författningar, exempelvis avseende arbete med extra anpassningar och särskilt stöd.

Mot bakgrund av bristens allvar och av hur länge den förevarit finner Skolinspektionen skäl att förena föreläggandet med vite.

Föreläggande

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Elever får för lite undervisningstid och deras individuella studieplaner ger inga korrekta beskrivningar av utbildningen

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna på individuellt alternativ inte säkerställs en utbildning som bedrivs i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Bedömningen grundas på det faktum att majoriteten av eleverna endast får undervisning om ca tio timmar per vecka, trots att huvudmannen inte gjort en bedömning av att det finns särskilda skäl för minskning av undervisningstiden i en sådan omfattning för var och en av dessa elever. Skolinspektionen bedömer också att innehållet i de individuella studieplanerna för eleverna på individuellt alternativ, såväl som för eleverna på språkintrouktion, inte motsvarar författningarnas krav avseende vilka uppgifter de ska innehålla.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen på introduktionsprogram bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Eleverna har enligt skollagen rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid). Utbildningens omfattning får dock minskas för en elev som begär det om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl. I förarbetena till bestämmelsen om heltidsstudier angav regeringen att utbildningen till sin omfattning bör vara likvärdig med utbildningar på nationella program (prop. 2009/10:165 s. 455). Regeringen har därefter i förarbetena till nu gällande lagstiftning påtalat att det finns starka likvärdighetsskäl som talar för att en reglering av den garanterade undervisningstiden för elever som läser på introduktionsprogram bör införas i skollagen. Elevens rätt till heltidsstudier på introduktionsprogram ska därför enligt förarbetena förtydligas så att eleven har rätt till minst 23 timmar garanterad undervisningstid i veckan (prop. 2017/18:183, s. 91-92).

Enligt skollagen ska det för varje elev upprättas en individuell studieplan. Enligt 1 kap. 7 § gymnasieförordningen ska en elevs individuella studieplan bland annat innehålla uppgifter om vilken studieväg eleven går på, de val av kurser eller ämnesområden som

eleven har gjort och, när det är aktuelltelevens studier i grundskolans ämnen. Om eleven går ett introduktionsprogram i gymnasieskolan ska den individuella studieplanen dessutom bland annat innehålla uppgifter om utbildningens mål och längd, delar av kurser, annan yrkesinriktad utbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen.

Skolinspektionens utredning

I intervju med rektorn berättar han att eleverna på individuellt alternativ har cirka tio timmars undervisning per vecka. Rektorn säger att han är medveten om att eleverna borde få mer undervisningstid men att anledningen är att många av eleverna tidigare varit "hemmasittare" och att denna begränsade tid i skolan därför har ansetts vara en variant som passar eleverna. De intervjuade eleverna och lärarna bekräftar att eleverna, med vissa mindre individuella variationer, får två timmars undervisning per dag vilket alltså blir tio timmar per vecka. De säger att vissa elever utöver denna undervisning bedriver en del självstudier några timmar mer under veckan. Utöver denna undervisningstid har även ett fåtal elever fått undervisning i idrott och hälsa, uppger lärarna.

Vid granskning av de individuella studieplanerna för eleverna på individuellt alternativ och språkintröduktion framkommer det att studieplanerna varken visar vilka grundskoleämnen eleverna läser, vilket läsår de gäller för eller när undervisningen i respektive ämne ska avslutas. De anger inte heller om eleverna avslutat undervisningen i något ämne och fått betyg samt saknar en beskrivning av eventuellt andra insatser som kan vara gynnsamma för elevens utveckling. Rektorn berättar att han inte alls är nöjd med de individuella studieplaner de har i dagsläget då även han noterar att de saknar beskrivningar av centrala delar. Rektorn berättar att förvaltningen håller på att ta fram en gemensam mall för de individuella studieplanerna som då även ska börja användas för eleverna på Schillerska gymnasiet 3. Vid tiden för tillsynen är det dock fortfarande ovan nämnda individuella studieplaner som gäller för skolenhetens elever, uppger rektorn.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet vid Schillerska gymnasiet 3 uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Göteborgs kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Göteborgs kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Göteborgs kommun uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Göteborgs kommun uppfyller författningarnas krav inom grundläggande förutsättningar för skolenheten.

I den slutliga handläggningen av ärendet har utredaren Fredrik Nellemo, enhetsjuristen Ingrid Hesselén Brunius, enhetschefen Helena Boëthius och avdelningsjuristen Charlotte Fagher deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Wassén
Beslutsfattare

Daniel Talje
Föredragande

Hur man överklagar, se bilaga 2

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Schillerska gymnasiet 3

Bilaga 2: Överklagandehänvisning

Fakta om Schillerska gymnasiet 3

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Göteborgs kommun under vårterminen 2019. Schillerska gymnasiet 3 besöktes av Skolinspektionen mellan den 20 mars 2019 och den 2 april 2019.

Schillerska gymnasiet är en kommunal gymnasieskola i Göteborg som är indelad i fyra skolenheter. Skolenheten Schillerska gymnasiet 3 omfattar introduktionsprogrammen individuellt alternativ och språkintröduktion. Vid tiden för tillsynen har skolenheten cirka 130 elever och leds av en rektor.

Skolinspektionen besökte skolenheten den 20-21 mars och den 14 april 2019. Besöket genomfördes av Daniel Talje och Fredrik Nellemo.

Måluppfyllelse

Då skolenheten inte har elever på nationella program saknas offentlig statistik över kunskapsresultaten. I dokumentation som huvudmannen gett in till Skolinspektionen redovisas hur många elever som fullföljt utbildningen efter ett, två, tre respektive fyra år. Huvudmannen har inte redovisat några andra kunskapsresultat.

Huvudmannen har inte skickat in någon resultatsammanställning av skolenhetens arbete för att skapa trygghet och studiero. I det inskickade dokumentet "Verksamhetsplan 2018/19 skolenhet Schillerska gymnasiet 3" redovisas förvisso resultatet för hela Schillerska gymnasiet i Göteborgsregionen (GR):s enkät för läsåret 2017/18. Där står att "i GR:s elevenkät framkom att en stor andel av eleverna inte upplever sig lika trygga (79,7) jämfört med medelvärdet för övriga skolor i regionen (83,5), men huvudmannen och skolenheten har inte kommit in med något resultat nedbruten till skolenhetsnivå. Skolinspektionen har dock kontaktat GR och fått ta del av resultaten av den enkät de låtit elever på Schillerska gymnasiet 3 besvara under vårterminen 2018. På påståendet "jag har studiero på lektionerna" har 78 procent av de svarande uppgett att det stämmer. På påståendet "jag känner mig trygg i skolan" har 71 procent av de svarande uppgett att så är fallet.

I samband med Skolinspektionens tillsyn av Schillerska gymnasiet 3 har Skolinspektionen även genomfört regelbundna kvalitetsgranskningar av två andra skolenheter vid skolan; Schillerska gymnasiet 2 och Schillerska gymnasiet 4. I den dokumentation "Uppföljningsrapport 2017/18 skolenhet Schillerska gymnasiet 2", som huvudmannen skickat in för denna enhet (och för enhet 2), redogörs för att hela Schillerska gymnasiet låtit elever besvara enkätfrågor under våren 2018, med samma frågor som Skolinspektionen använder i sin enkät. Eleverna har fått ange från 1 ("stämmer inte alls") till 5 (stämmer helt och hållet") hur väl de tycker olika påståenden stämmer. I resultatredovisningen finns också resultat för elever på språkintröduktion, men inget för elever på individuellt program. De har svarat att påståendena "jag känner mig trygg i skolan" (4,67) och "jag har studiero på lektionerna" (4,18) stämmer i hög grad.

Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Kungsgatan 20, Box 2320, 403 15 Göteborg.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.